

## Voorstel aan de gemeenteraad

Onderwerp:	Aanwijzing locatie Hoogkarspel Zuid in het kader van de opgave Spreidingswet
Zaaknummer:	450076

RTG:	18 november 2024
Raadsvoorstel:	25 november 2024 Nr. 2024-57

Portefeuillehouder:	P.F. Dijkman en M. ten Have
Programma:	Opvang ontheemden en Wonen

Karakter:	Wensen en bedenkingen
-----------	-----------------------

Bijlagen:	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Afwegingen onderzochte locaties</li> <li>2. Communicatiestrategie</li> </ol>
-----------	--

### Voorgesteld besluit:

1. Het college te steunen om locatie Hoogkarspel Zuid voorlopig aan te wijzen als huisvestingslocatie in het kader van de wettelijke taakstelling asielopvang onder de Spreidingswet;
2. Het college opdracht te geven samen met gemeenten Enkhuizen en Stede Broec samenwerkingsmogelijkheden te verkennen op het gebied van de diverse opgaven opvang en huisvesting ontheemden.

### Inleiding

De Commissaris van de Koning dient op 1 november a.s. het provinciale plan in in het kader van de uitvoering van de Spreidingswet bij de minister van Asiel en Integratie. In dit plan zijn de door de colleges vastgestelde asiellooties weergegeven, inclusief de beoogde opvangcapaciteit. Voor Drechterland is in het provinciaal plan opgenomen dat er een locatie beschikbaar lijkt waarin minimaal de wettelijke opgave gerealiseerd kan worden. Het college dient de daadwerkelijke locatie nog aan te wijzen, maar wil deze keuze met een 'wensen en bedenkingen' procedure eerst voorleggen aan de gemeenteraad. Ook de input van omwonenden wordt meegenomen in het definitieve aanwijzingsbesluit.

Het college stelt deze locatie vervolgens vast, waarna nadere invulling van de gecombineerde opgaven, in samenwerking met de gemeenten Stede Broec en Enkhuizen zal worden vormgegeven.

Ten behoeve van deze opgave heeft er een locatieonderzoek plaatsgevonden. COA, provincie en grondeigenaren zijn bij dit onderzoekstraject betrokken. Dit heeft bij het college geleid tot een voorkeurslocatie: ontwikkellocatie Hoogkarspel Zuid. Het college is voornemens de locatie aan te wijzen als beoogde opvanglocatie maar wil vooraf eerst omwonenden en de raad in positie brengen.

### Beoogd effect

Het doel van de Spreidingswet is te zorgen voor voldoende duurzame opvangplekken voor asielzoekers en deze beter en eerlijker over de gemeenten in Nederland te verdelen.

### Beleidsvrijheid / -ruimte (wettelijk kader)

#### Landelijk

*Spreidingswet (Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asiel/opvangvoorzieningen)*

Per 1 februari 2024 is de Spreidingswet van kracht. De Spreidingswet is bedoeld om de asielopvang evenrediger over de Nederlandse gemeenten te verdelen. Voor Drechterland betekent dit een taakstelling van het opvangen van 125 asielzoekers, inclusief 11 alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv-ers)

#### Regionaal

*Regionale routekaart opvang vluchtelingen*

Op 27 februari 2024 heeft het college de regionale routekaart opvang vluchtelingen vastgesteld. Ook de colleges van de andere Westfriese gemeenten hebben deze routekaart vastgesteld. In de routekaart staan de stappen beschreven die moeten leiden tot opstelling van een regionaal plan. De stappen zijn:

inventariseren, analyseren, voorwaarden regionale samenwerking, risicoanalyse, vaststellingsprocedure regionaal plan en een tijdlijn. Naar aanleiding van deze routekaart heeft het college vooronderzoek gedaan naar mogelijke locaties.

### Lokaal

Informatievoorziening naar de raad heeft op 30 november 2023, 4 april 2024 en 2 september 2024 plaatsgevonden. Hierin heeft een meerderheid van de raad Hoogkarspel Zuid als voorkeurslocatie aangegeven met een aantal aandachtspunten op het gebied van beschikbaarheid zorg, onderwijs, openbare orde & veiligheid en verkeersveiligheid.

Vervolgens is de raad op 17 oktober 2024 geïnformeerd over de stand van zaken en het verdere proces.

### Overige kaders

#### *Bestuursakkoord 2024-2026*

In het bestuursakkoord van Drechterland is het volgende opgenomen:

- Drechterland is bereid haar verantwoordelijkheid te nemen, wel in overleg met de hele Westfriese regio, zodat we weten dat iedere gemeente haar eigen aandeel en verantwoordelijkheid neemt.

#### *Hoofdlijnenakkoord PVV, VVD, NSC en BBB*

De nieuwe regeringspartijen hebben in hun Hoofdlijnenakkoord opgenomen dat zij de asielinstroom willen inperken en de Spreidingswet willen intrekken. Op dit moment is de Spreidingswet echter van kracht en zijn gemeenten wettelijk verplicht zich te houden aan deze bestaande wet- en regelgeving en taakstellingen vanuit de Rijksoverheid. Bovendien heeft het Hoofdlijnenakkoord op dit moment nog geen formele status.

Zolang de problemen op het gebied van asielopvang voortduren, wordt hiervoor een beroep gedaan op gemeenten. Het advies is dan ook om in ieder geval door te gaan met de voorbereidingen van de realisatie van asielopvang. Voor de start van de uitvoering kan het college aan de hand van de actuele ontwikkelingen inschatten of de uitvoering van start kan of niet. Op het moment dat de Spreidingswet wordt ingetrokken, wordt met de raad besproken wat dit betekent en of de raad hierin andere keuzes moet of wil maken.

#### *Kaders Centraal orgaan opvang asielzoekers (COA)*

Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) biedt asielopvang aan. Zij richt zich op veilige huisvesting, noodzakelijke middelen en begeleiding als voorbereiding op een toekomst in Nederland of het land van herkomst. Het COA stelt voorwaarden waar locaties voor de opvang van asielzoekers aan moeten voldoen. Dit zijn:

- Eisen ten aanzien van de capaciteit van opvanglocaties, om te zorgen dat deze adequaat kunnen voorzien in huisvesting, onderwijs en medische zorg voor het aantal asielzoekers.
- Specifieke veiligheidseisen voor zowel de asielzoekers als de lokale gemeenschap, waaronder 24/7 beveiliging en toegangscontrole.
- Basisvoorzieningen, zoals onderdak, voeding, medische zorg, en toegang tot juridische ondersteuning en scholing.
- Het belang van integratie van asielzoekers in de lokale gemeenschap, inclusief toegang tot taallessen, werkgelegenheidskansen en sociale activiteiten.
- Goed bereikbaar zijn voor diensten en voorzieningen, zoals scholen, ziekenhuizen, overheidsinstanties, winkels en (openbaar) vervoer.
- Minimaal 5 jaar lang beschikbaar zijn.

### **Argumenten**

#### *Landelijke opgave opvang asielzoekers*

De afgelopen jaren is het systeem van asielopvang in Nederland verstopt geraakt. Het lukt niet om genoeg opvangplaatsen te realiseren voor asielzoekers die daar recht op hebben. Dit komt door verschillende factoren:

1. De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) heeft te maken met achterstanden voor het behandelen van asielaanvragen. Hierdoor duurt het langer voordat mensen te horen krijgen of zij moeten vertrekken of in Nederland mogen blijven (en of er gezinsleden mogen nareizen).

2. De stijging van het aantal statushouders in asielzoekerscentra (azc). Statushouders stromen niet snel genoeg uit naar een woning in de gemeente, waardoor zij in de azc's blijven zitten.
3. In de periode na 2015 is het aantal opvanglocaties teruggebracht door destijds verminderde instroom landelijk.

#### *Opgave Drechterland*

Het Rijk heeft in een landelijke capaciteitsraming vastgesteld hoeveel opvangplekken de komende twee jaar nodig zijn. Dit aantal plekken is over de gemeenten verdeeld op basis van het inwoneraantal en de sociaaleconomische score van de gemeente. Via de Spreidingswet wordt gemeente Drechterland verplicht om uiterlijk per 1 juli 2025 asielopvang voor minimaal 125 asielzoekers, waarvan 11 alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv'ers), mogelijk te maken. In 2024 is de zoektocht naar mogelijke opvanglocaties gestart.

#### *Samenwerking gemeenten Drechterland, Enkhuizen en Stede Broec*

De gemeenten Drechterland, Enkhuizen en Stede Broec willen samenwerkingsmogelijkheden nader onderzoeken op het gebied van de diverse opgaven. Uitbreiding naar het opvangen van 175 personen in Drechterland onder voorwaarden (extra inspanning andere gemeente op andere opgaven) is op grond hiervan een optie.

De gemeente kan ervoor kiezen zelf geen opvanglocatie te bepalen. Het Rijk kan daarbij "in de plaats treden" en de gemeente overrulen door een beschikbare plaats in de gemeente aan te wijzen en te ontwikkelen.

#### *Proces zoektocht opvanglocaties*

Wij hebben de afgelopen periode verkend welke locaties binnen de gemeentegrenzen in potentie geschikt zijn voor asielopvang. Omdat er geen leegstaande gebouwen met een dusdanige omvang in de gemeente beschikbaar zijn is er gezocht naar onbebouwde grond. In (geheime) bijlage 1 staat een overzicht van alle locaties die geschikt (te maken) zijn voor vormen van bewoning of opvang.

#### **Draagvlak**

Op 12 november zijn de omwonenden in een inloopbijeenkomst gevraagd naar hun randvoorwaarden voor de realisatie van opvang op locatie Hoogkarspel Zuid. Deze input is meegenomen in de 'wensen en bedenkingen' procedure en de geplande sessie met de gemeenteraad op 25 november en vervolgens bij de besluitvorming van het college.

#### **Planning, evaluatie en verantwoording**

In de maand november 2024 wordt de eerste basis gelegd voor het bepalen van een beoogde opvanglocatie in het kader van de Spreidingswet. Omwonenden worden betrokken en de raad kan wensen en bedenkingen aangeven voor de beoogde locatie. Het college betreft al deze informatie bij het bepalen van de beoogde locatie. De te bepalen beoogde locatie wordt doorgeven aan de provincie en Rijk. Na bevestiging van deze hogere overheden kan het COA overgaan tot het doen van een aanvraag omgevingsvergunning. Hoewel alle eerdergenoemde stappen betrokken worden bij de beoordeling van de vergunningsaanvraag, wordt er een reguliere vergunningprocedure doorlopen. Uiteindelijk wordt hierin de raad gevraagd een zienswijze te geven op de aangevraagde locatie. Deze zienswijze is bindend.

#### **Financiën**

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen voor het begrotingsresultaat. De gemeente wijst in deze fase slechts een voorkeurslocatie aan. De kosten voor planvorming, realisatie en beheer zijn voor het COA. Ambtelijke inzet voor dit project wordt gedekt uit bestaande budgetten.

Gemeenten met een asielopvang hebben recht op verschillende financiële vergoedingen. De uitkering van die vergoedingen loopt via het COA. Dit gaat dan om vergoedingen voor capaciteitsplaatsen, wooneenheden, (vrijwilligers)werkgroepen, voorlichtingskosten en huisvestingsbudget basisonderwijs.

Daarnaast kunnen gemeenten via de Spreidingswet een bonus ontvangen tussen de €1.000 en €4.000 per opvangplaats als zij:

- bovenop de taakstelling meer opvangplekken beschikbaar stellen;

- bijzondere opvangplekken (bijvoorbeeld voor alleenstaande minderjarige vluchtelingen) beschikbaar stellen, of;
- voor elke plek die zij beschikbaar stellen boven de drempelwaarde van 75% van de provinciale opvangopgave.

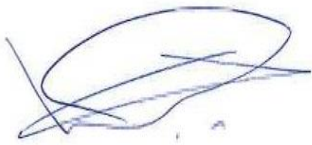
In deze fase ligt er nog geen concreet plan en is dus nog onvoldoende duidelijk of gemeente Drechterland aanspraak kan maken op deze bonussen. Tevens zullen eventuele bonussen bij bijvoorbeeld het binnen de SED gemeenten uitruilen van opgaven ook tot een onderlinge verdeling van de kosten en de baten moeten leiden.

Hoogkarspel, 29 oktober 2024

Burgemeester en wethouders van Drechterland

De secretaris,

De burgemeester,



W. van Twuijver

P.F. Dijkman